

Mladen Tancer*

Prof. dr. Danilo Viher – pedagog in pesnik
Ob stoletnici njegovega rojstva /1912–1971–2012/
Prof Dr Danilo Viher – pedagogue and poet
On the centenary of his birth /1912–1971–2012/

Izvleček

Stoletnica rojstva prof. dr. Danila Viherja, pedagoškega umnika slovenskega rodu, ki je četrto stoletje široko pedagoško, znanstveno in poetično ustvarjalno deloval v Splitu, tu doživel svoj znanstveni in literarni razcvet in vrh, je pravi priložnost za celovitejši, a le zgolj orisni, prikaz njegovega življenja in dela. Celovit Viherjev bibliografski opus je mikavno vabljen kačipot v njegovo bogato pedagoško in literarno ustvarjalno delavnico, lahko podnet in izziv za nadaljnje poglobljeno raziskovanje in preučevanje, a bibliografija virov in zapisov o dr. Viherju pedagoški in kulturni eho o njegovi osebnosti veličini in pomenu.

Abstract

The hundredth anniversary of the birth of Danilo Viher, an educationalist of Slovenian origin, whose pedagogic, research and poetic activities spanned a quarter of a century in Split, where he blossomed scientifically and literarily, is a suitable opportunity for a more complete presentation of his life and work, albeit only in outline form. Viher's entire bibliography is an attractively inviting indication of his rich pedagogical and literary creative work, an incentive and challenge for further, more in-depth research, but the bibliography of sources and records about Dr Viher is the pedagogical and cultural echo of his personal greatness and significance.

Stoletnice so častitljivi jubilejni trenutki, ko se s posebno pozornostjo spominjamo pomembnih osebnosti, zaslužnih ljudi, ki so se s svojim življenjskim delom in stvaritvami nepozabno vtisnili v oko našega kulturnega spomina. Ob stoletnici rojstva Danila Viherja so me spomini zvalili v njegove pedagoške in literarne loge in z branjem sem jih ponovno podoživljal. V Viherjevem jubilejnem letu sem kar lep čas pozorno in poglobljeno prebiral mnoga njegova pedagoška in literarna besedila in tista, ki so jih drugi napisali o njem. V živo so se mi obudili spomini na njegovega starejšega brata Miroslava (1904–1979), ki je učiteljeval na podružnični enorazrednici s kombiniranim poukom v Stanjevcih in bil šolski upravitelj na osrednji osnovni šoli v Gornjih Petrovcih na Goričkem v Prekmurju. Tih, plemenit in human mož je bil,

* mag. Mladen Tancer, upok. prof. Pedagoške fakultete, Maribor

altruist, širokih obzorij, klasično načitan, polihistor, poliglot, glasbeni entuziast, mojster violine, vnet ljubitelj šaha in vztrajen pohodnik. Občudovan ljudskošolski učitelj širokega formata in bogatih znanj, kakršnih danes ni več! Naju so družili pohodništvo, predvsem po goričkem svetu Prekmurja, šah, poglobljeni pedagoški in literarni pogovori in izjemna prijateljska naklonjenost starejšega stanovskega tovariša do učitelja začetnika. Med prvimi je postal naravni sooblikovalec moje osebnosti v vajeniških letih mojega učiteljevanja.

Ob njem sem se pedagoško »likal«, notranje oblikoval in osebno zorel. Veliko mi je pripovedoval o bratu Danilu in njegovi življenjski odisejadi. Odstrl mi je pot do pedagoga-humanista Danila Viherja in vtisnil sem si ga trajno v mojo pedagoško zavest. Vse od takrat sem ostal vztrajen in zvedav potohodec po Viherjevi pedagoški in literarni poljani.

V sproščeno kramljajočem pogovoru z mojim velikim pedagoškim vzornikom Gustavom Šilihom je besedovanje nanese na Danila Viherja, ki je bil njegov dijak na mariborskem učiteljišču. Kar veliko, zanimivo in slikovito je pripovedoval o njem. Živo se je spominjal bistrega, široko razgledanega, jezikovno kultiviranega, odločnega in vsestransko angažiranega dijaka, ki je veliko obetal in kasneje tudi udejeval Šilihova velika pričakovanja. Njegov dijak iz predvojnih let mu je ostal v najžlahtnejšem spominu in zelo ponosen je bil nanj.

Danilo Viher je bil sodobnik plejade eminentnih slovenskih pedagogov Gogala, Schmidta, Šegulove, Šiliha in Žlebnika. Čeprav je živel in pedagoško deloval zunaj Slovenije, je vseskozi bil in ostal velik slovenski domoljub. S svojim pedagoškim remek delom se je trajno vtisnil tudi v slovensko pedagoško zavest in v slovensko pedagoško zgodovino.

Življenjski lok prof. dr. Danila Viherja je vpet med letnici 1912 in 1971. Rojen je 4. januarja 1912 v Bovcu, v številčni družini Martina, sodnega uradnika, in Marije, rojene Karbič. Po težki prometni nesreči v Vrbi na Gorenjskem, kamor je letno prihajal in obiskoval njemu ljubo slovensko kulturno svetišče, slovenski Parnas – Prešernovo rojstno hišo –, je v devetinpetdesetem letu starosti 21. avgusta 1971 umrl v bolnišnici na Jesenicah. Pokopan je na Žalah v Ljubljani.

Med prvo svetovno vojno, v času najhujše in dolgotrajne soške fronte, so Viherjevo družino evakuirali iz Bovca sprva v Ormož (Pavlovski Vrh pri Ormožu je rojstni kraj očeta) in kasneje v Bruck na Leiti (jvz. Dunaja, Avstrija). V opustošeni Bovec se je družina vrnila leta 1918.

Zaradi grozeče naraščajočega fašizma v Italiji in nenehnega velikega političnega pritiska na narodno zavedne Slovence na Primorskem, so mnoge primorske družine emigrirale v Jugoslavijo. Veliko prebeglih družin se je za stalno naselilo v Mariboru in okolici, med njimi leta 1923 Viherjeva družina. V svoji pesmi *Zagrenjena mladost* (Ceste svobode, str. 9) je Viher nostalgичno povzel tedanji čas in spomine: *Imel enajst sem let,/ ko moral zapustiti sem moj obsoški svet./ Ko lepil sem lepake/ skrivaj na mariborske hiše/ o bazoviških žrtvah/ ...*

Viher je osnovno šolo končal v Bovcu, v Mariboru je bil v letih 1924–28 odličen dijak nižjih razredov klasične gimnazije in v letih 1928–33 dijak učiteljišča; maturiral je

Prvo delovno mesto Danila Viherja, učitelja-pripravnika je bilo leta 1939 na meščanski šoli na Jesenicah. (SSM, fototeka, inv. št. 282)

z odliko. Po maturi je nadaljeval študij pedagoško-filozofske skupine in jugoslovanske književnosti na Vseučilišču v Zagrebu in diplomiral leta 1937. Nadaljeval je s specializacijo teoretske pedagogike in leta 1939 s cum laude in odličnim uspehom opravil doktorski rigoroz z disertacijsko tezo *Problem pedagoške fundacije kulturnog stvaranja*.

Kot mnogi napredno usmerjeni učitelji tudi Viher dolgo časa ni mogel dobiti delovnega mesta v šoli. Šele v decembru 1939 se je zaposlil kot učitelj-pripravek na meščanski šoli na Jesenicah.

Po okupaciji leta 1941 so ga Nemci aretirali in zaprli v zapore v Begunjah, nato pa »službeno« premestili v Spittal ob Dravi (Avstrija). Tu se je ilegalno povezal s slovenskim narodnoosvobodilnim gibanjem na Koroškem in ves čas aktivno deloval kot član Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Po osvoboditvi 1945 je na Jesenicah vodil štab za repatriacijo vojnih ujetnikov in izgnancev.

Leta 1946 sta se z ženo, profesorico Marijo, preselila v njen rojstni Split. Tu je postal profesor Višje pedagoške šole (kasneje Pedagoške akademije) in ostal v tej ugledni in cenjeni dalmatinski izobraževalni ustanovi ves čas svojega službovanja.

Viher se je že kot dijak učiteljišča tvorno vključeval v društveno in kulturno življenje Maribora. Bil je predsednik Združenja mariborskih učiteljiščnikov, član naprednega delavsko prosvetnega društva Svoboda v predmestnem Pobrežju (danes velika mestna četrt) in od leta 1933 je predsedoval mladinskemu delavskemu društvu Nanos v Mariboru, v katerem so se shajali in družili predvsem priseljeni Primorci. Kot nadarjen in vnet violinist je igral v simfoničnem orkestru Glasbene matice v Mariboru. Bil je pobudnik in glavni agens izida kulturno-literarnega glasila mariborskih učiteljiščni-

Danilo Viher je leta 1933 z odliko maturiral na učiteljskišću v Mariboru. (Mariborsko učiteljskišće je leta 1907 dobilo novo stavbo na Mladinski ulici, v kateri je danes OŠ Bojana Iliča. Učiteljskišće je bilo v tej stavbi do leta 1950, ko se je preselilo v stavbo bivšega učiteljskišća šolskih sester na Gosposvetsko cesto 4, kjer je danes III. gimnazija Maribor. SŠM, fototeka, inv. št. 2138)

kov *Mladi utripi*, ki so ga v letu 1933 sooblikovali in izdali napredno usmerjeni dijaki Ernest Bader, Drago Bajt, Jože Kerenčič in Danilo Viher. Na 61 straneh almanaha je natisnjenih 30 prispevkov, od tega 18 Viherjevih.

Druga svetovna vojna je usodno zarezala v Viherjevo življenjsko pot. Šele s prihodom v Split je polno zaživel svoje široko ustvarjalno pedagoško in znanstveno življenje, a je zaradi prerane smrti bilo prekratkega veka, vsebinsko pa mnogostransko, plodno in nadvse bogato. Viherjev bibliografski opus je obsežen, vsebinsko bogat in zajema več pedagoških področij. O pedagoških temah je pisal v mnogih strokovnih časopisih in revijah kot so *Popotnik*, *Sodobna pedagogika*, *Mladi svet*, *Pedagoški rad*, *Predškolsko dijete*, *Savremena škola*, *Školske novine*, *Školski vjesnik*, *Život i škola*, *Radost*, *Slobodna Dalmacija*, *Narodna armija*, *Hortikultura* in v drugem tisku. Viherjeva samostojna knjižna dela so *Problem pedagoške fundacije kulturnog stvaranja*, *Naš put k djeci*, *Oko sedme godine*, *Gnoseološki elementi pedagoške svijesti*, *Nastavno odgajalaštvo*, *Problem didaktološke spoznaje*, *Tehničko stvaralaštvo kao pedagoški problem*, *O 20-godišnjici Pedagoške akademije u Splitu*; skripta *Tehnički i radni odgoj* in *Osnovi dokimologije*. Pedagoški torzo so *Uvod u opću pedagogiju*, *Pedagogiget sredine* in *Pedagoška psihologija*.

Na Višji pedagoški šoli oziroma kasnejši akademiji je bil Viher ves čas redni profesor pedagogike in psihologije, a v prvih letih, ob pomanjkanju učnega kadra, je predaval še občo didaktiko in metodike naravoslovnih predmetov. Vse od začetka je

bil predstojnik katedre za pedagoške vede. Intenzivno je bil delovno vpet še v mnoge druge zahtevne in pomembne dejavnosti na šoli.

V vseh letih svojega življenja v Splitu je ob zavzetem rednem pedagoškem delu na Višji pedagoški šoli bil široko dejaven še zunaj šolskega zavoda. Nad dvajset let je vodil Poverjenišтво Pedagoško-književnog zbora za Dalmacijo in bil predsednik podružnice PKZ v Splitu, deloval je v mnogih strokovnih, prosvetnih, šolskih in znanstvenih telesih v Splitu, na širšem območju Dalmacije, v republiki Hrvaški in v jugoslovanskem merilu. Tako široko zastavljena in intenzivna osebna angažiranost je terjala mnogo njegovih telesnih, intelektualnih in organizacijskih sposobnosti. Viher je sprejete zadolžitve opravljal z izjemno osebno odgovornostjo, osebno zavzetostjo, s strokovno, znanstveno in družbeno tenkočutnostjo. S svojim vestnim in predanim delom, poštenostjo, skromnostjo, zanesljivostjo, doslednostjo in tovariško naklonjenostjo je bil osebni zgled sodelavcem, prijateljem, študentom in učiteljem na širšem območju Dalmacije.

V pedagoških in znanstvenih sredinah je bil Viher nadvse cenjena, spoštovana in upoštevana osebnost. Aktivno je sodeloval na mnogih strokovnih in znanstvenih simpozijih in kongresih ter pomembnih pedagoških shodih v državi in zamejstvu. Bil je kultiviran pedagog izjemnega znanja, tenkočuten humanist in poliglot (tekoče je govoril slovenski, hrvaški, italijanski, nemški, češki, ruski in bolgarski jezik; pasivno je obvladal angleški in francoski jezik).

Kako cenjeno je bilo Viherjevo pedagoško, kulturno-prosvetno in znanstveno delo povedo številna priznanja in nagrade, ki so mu bile podeljene. Bil je lavreat nagrade z diplomom Občinske skupščine v Splitu (1964), diplome Pedagoško-književnog zbora v Zagrebu (1965) *za unapređivanje pedagoške prakse i teorije te za svestan rad na odgoju mlade generacije*, diplome častnega člana Narodne tehnike SR Hrvatske, letne nagrade z diplomom in plaketo Sklada »Ivan Filipović« v Zagrebu (1970) *za uspjeh u pedagoškom i znanstvenom radu*. Humanist in altruist Viher je denarno nagrado v celoti poklonil v korist šolskih otrok v potresnih vaseh Dalmatinske Zagore. Vzor velikega pedagoga!

Redni prof. dr. Danilo Viher je v svojem življenjskem in ustvarjalnem zenitu sodil v sam vrh jugoslovanskih pedagogov, ki so tvorno in s polno znanstveno odgovornostjo oblikovali in razvijali našo sodobno pedagoško teorijo in prakso. S svojim obsežnim pedagoškim opusom je žlahtno obogatil našo pedagoško kulturno zakladnico.

V bogatem in tenkočutno izrisanem kalejdoskopskem herbariju mnogih spominov na prof. dr. Danila Viherja je v Mlikotovi izvirni epitafni zgostitvi povedano vse najžlahtneje in najpopolneje:

»Medu nama je bilo nekoliko nastavnika entuzijasta i idealista, ali premalo takvih kao što je u ovom vremenu bio među svojim suradnicima nastavniciima, studentima, njihovim roditeljima i ostalim građanima rođeni sin Slovenije, umni i plemeniti čovjek, ugledni građanin i rodoljub, po srcu i razumu altruist i humanist, a iznad svih tih osobina vrsni odgajatelj nastavnika osnovnih škola – dr. Danilo Viher, profesor pedagogije u Višoj pedagoškoj školi, kasnije Pedagoškoj akademiji u Splitu (1946–1971). /.../ O njegovom čestitom životu ostale su lijepe uspomene među nama živima u Dalmaciji i ostalim krajevima naše zemlje, a najviše u svijesti građana u divnom gradu na našem plavom Jadranu gdje je živio i djelovao punu četvrtinu ovoga stoljeća.« (Mlikota, 1982, str. 78)

Še nekaj misli o Viherjevi poetični podobi. Viher se je s pesniškim navdihom prvič predstavil v almanahu *Mladi utripi* leta 1933. Tu je bilo objavljenih 18 Viherjevih pesmi, med njimi osrednja programska pesem z refrenom molitve za kruh.

Molitev delavske matere

*Bog, ki nas gledaš neskončni,
Bog, ki si od vekomaj,
Bog, ki ljubiš nesrečne in strte,
le kruha nam daj!*

*Bog, saj vidiš nas milijone
trpeče; in čakamo naj?
Bog naš, saj vemo, da se pravica kupuje,
le kruha nam daj!*

*Za kruhom vpijó milijoni,
ki tuj jim življenja je maj.
Bog naš, vse grehe sveta odpustimo,
le kruha, kruha nam daj!*

*Bog, ki dobrim obljubljaš veselje,
Bog, ki obljubljaš nam raj,
Bog naš, vse to ti pustimo,
le kruha, kruha nam daj!*

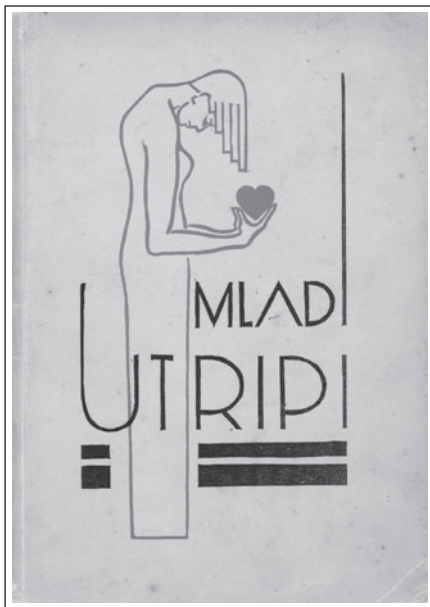
(*Mladi utripi*, Maribor 1933, str. 46)

Zaradi te pesmi je Viher pri šolski oblasti postal persona ingrata in dolgo časa ni mogel dobiti službe.

Med 5. marcem in 24. junijem 1935 je v Mariborskem večerniku *Jutro* objavil enajst *zagrebških pisem* z družbeno-kulturno konotacijo.

Viherju je bila pesniška muza zvesta sopotnica vse življenje. Njegova pesniška žetev je zbrana v petih samostojnih pesniških zbirkah, ki so izšle v avtorjevi samozaložbi v Splitu: *Cesta življenja* (1965), *Ceste svobode* (1965), *Razdane tišine* (1966), *Atlantida* (1967) in *Slutnje* (1968). V njih je objavljenih 355 pesmi v lepem slovenskem jeziku.

Njegova lirika, povečini miselna, filozofska, nas vodi v najsubtilnejše kamrice Viherjevega miselnega sveta; tu in tam nerazvzgljivo zapletene, revolucionarne, jedke pa tudi izredno nežne, ko poje o ljubezni do žene in domovine, so njegove pesmi tudi po obliki, slogu, prispodobah in tematiki svojevrstne in pestre. /.../ Od *Mladih utripov* do njegove najbolj umetniško dognane pete zbirke *Slutnje*, je Viher dozoreval v samoniklo ne le pedagoško, temveč tudi pesniško osebnost. (A. K., 1972)

Mladi utripi, Maribor 1933, naslovnica, ilustriral Klavdij Zornik. (SŠM, knjižnica)

Bibliografija

Bibliography

Kronološki pregled pedagoških bibliografskih enot dr. Danila Viherja:¹

Problem pedagoške fundacije kulturnog stvaranja). Zagreb, 1939, (doktorska disertacija).

Širši smisel računskega pouka. Popotnik, Ljubljana, 1940/41, 5/6, str. 114–115.

Misli o odgoju. Školske novine, Zagreb, 20. XII. 1951.

Kako što objektivnije ocenjevati. Slobodna Dalmacija, Split, 21. III. 1952.

Prosvjeta, kultura i mi. Književni Jadran, Split, 1952, br. 3.

Naš put k djeci (Prilozi pedagoško-psihološkom proučavanju učenika). Split, 1952, (izdanje Pedagoškog centra za kotar Split).

Učenje i pamćenje. Školski vjesnik, Split, 1952, br. 1–2.

Vrijednost ocjene kao dijagnoze i prognoze. Školski vjesnik, Split, 1952, br. 4.

O odgojno ugroženoj školskoj djeci u Splitu. Školski vjesnik, Split, 1952, br. 6.

Utisci s Prvog kongresa pedagoga u Beogradu. Slobodna Dalmacija, Split, 23. V. 1952.

Zašto politehničko obrazovanje. Školske novine, Zagreb, 1952, br. 7.

¹ Samostojne publikacije so označene **krepko**.

Nastava i proizvodnja. Pedagoški rad, Zagreb, 1952, br. 9–10.

Što je učinila Viša pedagoška škola u Splitu u pravcu politehničkog obrazovanja.

(Intervju glavnog urednika). Slobodna Dalmacija, Split, 9. II. 1953.

Viša pedagoška škola i pomoć nastavnicima osmoljetki. Slobodna Dalmacija, Split, 10. II. 1953.

Što kaže psihologija o razvoju moralne svijesti kod dece. Slobodna Dalmacija, Split, 1953, br. 4 i br. 5.

Misli uz tjedan tehnike. Slobodna Dalmacija, Split. [Brez oznake letnice].

Odnos usmjeravanja i zabranjivanja kao odgojni problem. Predškolsko dijete, Zagreb, 1953, br. 1–2.

Društvo, tehnika i škola. Školski vjesnik, Split, 1953, br. 2.

Na granicama pedagoškog i psihološkog prakticizma. Školski vjesnik, Split, 1953, br. 4–5.

Više pažnje nadarenoj djeci. Školske novine, Zagreb, 27. VI. 1953.

Koristimo rezultate naučnog proučavanja odgoja. Školski vjesnik, Split, 1953, br. 7–8.

Osvit – dječji zbornik VII narodne osmogodišnje škole. Školski vjesnik, Split, 1953, br. 7–8.

Razgovor o odgoju i prosvjeti. Školski vjesnik, Split, 1954, br. 1.

Nastava i proizvodnja. Život i škola, Osijek, 1954, br. 5, str. 4–6.

Nastavna metoda kao društveni problem. Pedagoški rad, Zagreb, 1954, br. 6.

Primjena psihologije pažnje u nastavnom radu. Školski vjesnik, Split, 1954, br. 9–10.

Problem naučnosti u nastavnom radu. Savremena škola, Beograd, 1955, br. 3–4.

Misli o školskoj reformi. Školske novine, Zagreb, 1955, br. 14.

Ocjenjivanje u obaveznoj i u neobaveznoj školi. Školski vjesnik Split, 1955, br. 5–6.

Kako dijete doživljuje svoju bolest. Slobodna Dalmacija, Split, 22. i 23. VI. 1955.

Utisci sa savjetovanja arhitekata, pedagoga i liječnika u Ljubljani. Slobodna Dalmacija, Split. [Brez oznake letnice].

Položaj nadarenog učenika u našoj školi. Školski vjesnik, Split, 1955, br. 7.

Uzrast učenika i zahtjevi škole. Savremena škola, Beograd, 1955, br. 7–8.

Oko sedme godine života (izvadci iz dnevnika). Biblioteka za roditelje, br. 5, Zagreb, 1956.

Rast učenecv in zahteve šole. Sodobna pedagogika, Ljubljana, 1956, 1–2, str. 16–27.

Logopedija. Školski vjesnik, Split, 1956, br. 5–6.

Nastava društvenog i moralnog odgoja. Život i škola, Osijek, 1956, br. 3–4, str. 23–24.

Nastava i fizička kondicija učenika. Školski vjesnik, Split, 1956, br. 7.

Za jasniju koncepciju ekonomskog obrazovanja omladine. (Referat održan na godišnjoj skupštini PKZ-a u Zagrebu). Pedagoški rad, Zagreb, 1956, br. 7.

Tehnički i radni odgoj. (Skripta). Pedagoška akademija Split, Split, 1956, str. 1–82.

Granice unikaualnih redukcija u pedagogiji. Pedagoška akademija Split, Radovi br. 1, Split 1956, str. 5–16.

Razred budućnosti ili manji stvaraoci na radu. Školske novine, Zagreb, 1956, br. (?).

Čovjek s pol glave. Radost, Zagreb, 1956, br. 3.

Teslino stvaralaštvo i zadaci naše generacije. Slobodna Dalmacija, Split, 12. V. 1956.
Opća pedagogija (u redakciji dra Patakija i grupe autora). (Priredio VI skraćeno izdanje), Zagreb, 1956, str. 1–267.

Ka tipološkoj problematici naše porodice. Školski vjesnik, Split, 1957, br. 1.

Suvremeni problemi gradnje škola. Školski vjesnik, Split, 1957, br. 4–5.

Tehničko stvaralaštvo kao pedagoški problem. Savremena škola, Beograd, 1957, br. 4–5.

Problem odgojnog usmjeravanja putem filma. Film i omladina /Knjiga/, Beograd, 1957.

Pesništvo kot vzgojni problem. Sodobna pedagogika, Ljubljana, 1957, 9–10, str. 226–229.

O odgoju odgajatelja. Slobodna Dalmacija, Split, 23. XI. 1957.

Korektore obavezne nastave u drugim zemljama. Slobodna Dalmacija, Split, 8. I. 1958.

Problem vzgojnega usmerjanja s filmom. Mladi svet, Ljubljana, 1958.

Film i omladina. Referat sa savjetovanja o filmskoj kulturi, Novi Sad, 1958.

Gnoseološki elementi pedagoške svijesti. Pedagoška akademija Split. (Posebno izdanje). Split, 1961, str. 1–16.

Problem racionalizacije školskog rada. Školski vjesnik, Split, 1958, br. 1–2.

Problem tihog nastavnika. Školske novine, Zagreb, 1960, br. 39.

Nastavno odgajalaštvo. (Vlastito izdanje), Split, 1962, str. 1–14.

Za intenzivniju pedagošku primjenu psihologije u odgojnom radu. Školski vjesnik, Split, 1962, br. 1.

Doprinos škole u stjecanju hortikulturene svijesti omladine. Hortikultura, Split, 1962, br. 2.

Gnoseološki elementi pedagoške svijesti. Školski vjesnik, Split, 1962, br. 3.

Nastavno odgajalaštvo. Školski vjesnik, Split, 1962, br. 5–6.

Školstvo i pedagogija socijalističkih zemalja: Rusija, Ukrajina i Čehoslovačka. Školski vjesnik, Split, 1962, br. 8.

Osnovi dokimologije. (Skripta). Pedagoška akademija Split, Split, 1962, str. 1–61.

U kamenjaru drugovima. Slobodna Dalmacija, Split, 10. IV. 1963.

Funkcija pedagoga škole. Školski vjesnik, Split, 1963, br. 5–6.

Kultura i odgoj. Školski vjesnik, Split, 1963, br. 5–6.

Škola i etička kultiviranost učenika. Školski vjesnik, Split, 1963, br. 9–10.

Domovi kulture. Školski vjesnik, Split, 1964, br. 9–10.

Problem didaktološke spoznaje. Pedagoška akademija Split, Radovi br. 6, Split 1965, str. 1–94.

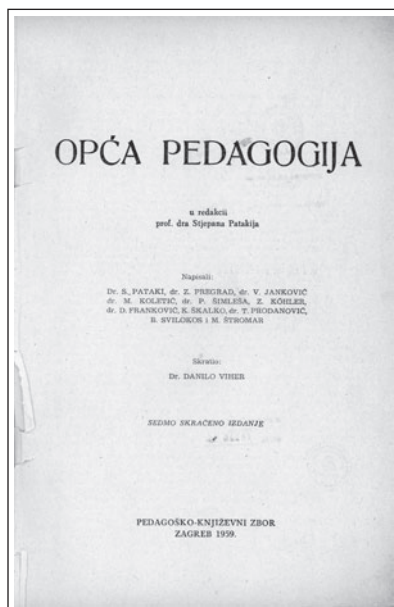
Kvalitetna nastava je po tome kvalitetna jer nije samo nastava. Studentska omladinska tribina, Split, 11. IV. 1965.

Pedagoška akademija u Splitu danas. Dvadeseta godišnjica Pedagoške akademije u Splitu. Split, 1965, str. 1–16.

Razvijanje stvaralačkih sposobnosti učenika osnovne škole i gimnazije radom u školskoj radionici. Naučno istraživački projekt: Politehnično odgajanje u Jugoslaviji, Jugoslovenski zavod za proučavanje školskih i prosvetnih pitanja, Beograd, 1965, str. 357–370.

Tehnički stvaralac – titan naših dana. Tehničke novine, Zagreb, 15. II. 1966.

Značajan doprinos proučavanju historije našeg školstva. Školski vjesnik, Split, 1966, br. 7–8.

Opća pedagogija. (Priredil dr. danilo Viher). Zagreb 1959. (SŠM, knjižnica)

Poverenje u mlade. Slobodna Dalmacija, Split, 8. X. 1966.

Razgovor s dr Danilom Viherom. Slobodna Dalmacija, Split, 1. XI. 1966.

Problem nepraktičnega pouka. Sodobna pedagogika, Ljubljana, 1967, 7–8, str. 261–267.

Društvena briga za nadarene učениke. Školski vjesnik, Split, 1967, br. 7–8.

Problem nepraktične prakse. Školski vjesnik, Split, 1967, br. 7–8.

Upoznaj život a ipak ga voli. Slobodna Dalmacija, Split, 9. III. 1968.

Partizanska škola. (Razgovor). Slobodna Dalmacija, Split, 11. IV. 1970.

Nastavnik, zvanje koje omogućuje zvanje. Školski vjesnik, Split, 1971, br. 1.

Tehničko stvaralaštvo kao pedagoški problem. Pedagoška akademija Split, Split, 1971, str. 1–64.

Aforizmi u odgoju. Školski vjesnik, Split, 1981, br. 1 in br. 2. (*Izšlo posthumno*)

V rokopisu (nedokončano in neobjavljeno): *Uvod u opću pedagogiju, Pedagogiget sredine, Pedagoška psihologija.*

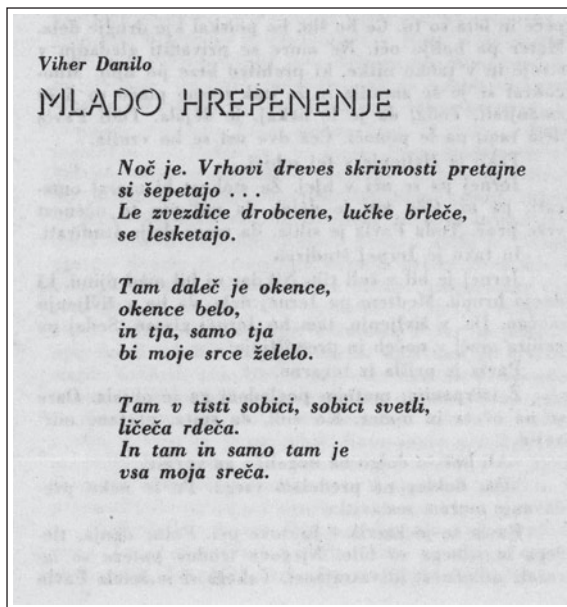
Viri in zapisi o dr. Danilu Viherju:

Mladi utripi. Maribor 1933, 61 str.

Viherjeve pesniške zbirke. (*5 knjižnih enot v samozaložbi*). Split, 1965–1968.

Dr. Danilo Viher: Pregled knjig, razprav in člankov ter aktivnosti na Pedagoški akademiji v Splitu in zunaj nje. (Napisal sam leta 1970), 16 str. (*originalni avtorjev tipkopis*). [*Autobiobibliografija*]

- Pedagoška enciklopedija 2, Beograd, 1989, str. 499.
- Slovenski biografski leksikon, IV. zv., Ljubljana 1991, str. 463–464.
- Primorski slovenski biografski leksikon, IV. knj., Gorica 1990–1994, str. 212–213.
- Enciklopedija Slovenije, 14. zv., Ljubljana 2000, str. 237.
- Osebnosti: veliki slovenski biografski leksikon, MK, Ljubljana 2008, str. 1262.
- Sto godina rada Hrvatskoga Pedagoško-književnog zbora i učiteljstva u Hrvatskoj 1871–1971., PKZ, Zagreb, 1971. (*O dr. Danilu Viherju v passimu!*).
- (Bibliografija žene Marije Viher), 1972, *arhiv SBL*, Ljubljana.
- Lešnik, Rudi: Mariborčan dr. Danilo Viher – ugledni hrvaški pedagog. *Dialogi*, Maribor, 1968, 7/8, str. 414–419.
- Lešnik, Rudi: Nagrada pedagogu dr. Viherju. *Prosvetni delavec*, Ljubljana, št. 20, 18.XII. 1970, str. 9.
- Jakelić, Frane: Dr. Danilo Viher. *Pedagoški rad*, Zagreb, 1971, 7–8, str. 358–360.
- Perić, Ivo: Stvaralački rad prof. dr. Danila Vihera. *Nedjeljna Dalmacija* (Split), 7. studenog 1971, str. 12.
- Demarin, Josip: Pedagog dr. Danilo Viher. *Prosvetni delavec*, Ljubljana, št. 19. 26. XI. 1971, str. 15.
- Demarin, Josip: O življenju in delu prof. dr. Danila Vihera. *Sodobna pedagogika*, Ljubljana, 1972, 1–2, str. 94–96.
- Demarin, Josip: V spomin dr. Danilu Viherju. *Dialogi*, Maribor, 1972, št. 5, str. 328–330.
- A. K., Pesmi Danila Viherja. *Prosvetni delavec*, Ljubljana, št. 7, 31. III. 1972, str. 10. (*A. K. = Alfonz Kopriva*).
- Franc, Bizjak: Spominu dr. Danila Viherja. *Srečanja*, Nova Gorica, (VII) 1972, št. 35/36, str. 57–59.
- Mlikota, Ivo: Pedagoško, kulturno-prosvjetno i društveno djelovanje profesora dra Danila Vihera (1912–1971). *Zbornik za historiju školstva i prosvjete*, 15, Ljubljana, 1982, str. 77–86.
- Tancer, Mladen: Kulturno-pedagoški portret prof. dr. Danila Vihera. – *Anali za povijest odgoja*, Vol. 5, /HŠM/, Zagreb, 2006, str. 199–202.
- Tancer, Mladen: Prilog bibliografiji dr. sc. Danila Vihera. – *Anali za povijest odgoja*, Vol. 5, /HŠM/, Zagreb, 2006, str. 267–269.

Danilo Viher, Mlado hrepenenje, v: Mladi utripi, Maribor 1933.

Povzetek

Prof. dr. Danilo Viher – pedagog in pesnik

Ob stoletnici njegovega rojstva /1912–1971–2012/

Mladen Tancer

V Bovcu rojeni pedagoški teoretik in praktik prof. dr. Danilo Viher (1912–1971) je po končanem učiteljišču v Mariboru (1933) nadaljeval študij pedagoško-filozofske skupine in jugoslovanske književnosti na Vseučilišču v Zagrebu, tu leta 1937 diplomiral in leta 1939 doktoriral. V obdobju 1946–1971 je bil redni profesor na Višji pedagoški šoli oziroma kasnejši Pedagoški akademiji v Splitu. V svojem času je dr. Viher sodil v sam vrh eminentnih jugoslovanskih pedagogov in je aktivno in zavzeto sodeloval pri nastajanju, oblikovanju, temeljenju in razvijanju nove šolsko-reformne pedagoške doktrine v Jugoslaviji. Bil je izviren in kritičen pisec mnogih odmevnih in aktualnih pedagoških, strokovnih in znanstvenih člankov, ki so bili objavljeni v mnogih pedagoških revijah, tematskih zbornikih in strokovnih časopisih. Dr. Viher je avtor več samostojnih pedagoških monografij in v slovenskem jeziku je objavil pet pesniških zbirk. Ugledni in med stanovskimi vrstniki izjemno cenjen in spoštovan pedagog in znanstvenik prof. dr. Danilo Viher je za svoje dolgoletno široko pedagoško poslanstvo, temeljito pedagoško, strokovno in znanstveno delo prejel vrsto družbenih priznanj in nagrad.